Zkoušky soudcovské buďtež konány v sídle vrchního zemského soudu. K jich výkonu budiž od ministerstva práv a každého vrchního zemského soudu zřízena zvláštní komise zkušební, do které povoláni buďte předseda a místopředseda vrchního soudu zemského a mimo ně přiměřený počet zkušebních komisařů. Za zkušební komisaře budte ustanoveni úředníci soudcovští a státního zastupitelství neb jiní pro určité zkušební odbory zvláště způsobilí úředníci státní k soudcovské službě patřící a advokáti a je-li v sídle toho kterého vrchního zemského soudu universita, též profesoři universitní. Mimo to může ministr práv, nehledě k jich bydlišti též jiné způsobilé osoby (zejména členy nejvyššího soudního dvoru, generální prokuratury, úředníky ministerstva spravedlnosti) jmenovati členy jedné neb několika zkušebních komisí a je vysílati k jednotlivým zkouškám.

Ústní zkouška soudcovská koná se před pěti členy komise zkušební. Předseda a jeden člen musí býti vzati ze soudcovských úředníků za zkušební komisaře zřízených, jeden člen z advokátů zkušebními komisaři jmenovaných.

Podrobnější předpisy o tom, jak mají býti soudcovské zkoušky konány a upraveny, jakož i jednací řád komisí zkušebních vydány budou ministrem spravedlnosti způsobem nařizovacím.

Kandidáti, kteří při soudcovské zkoušce byli prohlášeni za neschopné, mohou zkoušku jednou opakovati. Auskultanty pak, kteří by zkoušky soudcovské nevykonali v jednom roce po skončení služby přípravné neb, kteří by při opětovné zkoušce nebyli shledáni schopnými, může ministr práv k návrhu předsedy vrchního soudu zemského propustiti ze služby (§§ 13 a 14 zákona o organisaci soudní ze dne 27. listopadu 1896, č. 217 ř. z.).

Právní praktikanti a auskultanti, kteří byli připuštěni k soudcovské zkoušce na základě zkrácené služby přípravné ve smyslu § 1 č. 2 shora cit. císařského nařízení ze dne 11. července 1898 č. 125 ř. z., mohou složiti zkoušku soudcovskou dle předpisů císařského nařízení ze dne 10. října 1854 č. 262 ř. z. (§ 1 posl. odst. cit. cís. nař. z 11. července 1898.).

Zkouška výrobní (v důchodkovém řízení trestním).

I. Pojem.

Zkouškou výrobní rozumíme pokus vykonaný za dozoru úředního, zda živnostník, který udává, že zboží zhotovil, má způsobilosť k tomu potřebnou, aneb zda živnostenská řízení, nástroje neb zařízení, jichž prý při výrobě užil, jsou způsobilými vyrobiti stejné zboží, jež je předmětem prohlídky. Původ zboží nelze dokázati zkouškou výrobní. Mohou ji však užiti úřady povolané k vyšetřování a rozhodování o přestupcích důchodkových, k žádosti toho, jenž má vykázati původ zboží, co pomocného prostředku k objasnění věci neb dobrozdání znalci podaného. Zkouška výrobní budiž nařízena, když znalci potvrzují jednu neb více okolností ve příčině jednotlivých vlastností věci neb ve příčině výroby neb označení zboží (§§ 744, 745 tr. z. důch.), a když ten, kdo je výkazem povinen, se nabídne prokázati zkouškou výrobní nesprávnosť mínění znalci proneseného.

II. Výkon zkoušky výrobní.

1. Výrobní zkoušky zúčastní se úřad řádně složený a dva nepředpojatí znalci. Dobu, po kterou zmíněné osoby mají býti zkoušce výrobní přítomny

a dobu jich přítomnosti určí vyšetřující úřad, pokud to nutno dle povahy živnostenského řízení, o které jde, a dle povahy předmětu, jenž jím má býti vyroben, pro účel zkoušky, vystříhaje se při tom zbytečných vydání.

2. Žádá-li se za zkoušku výrobní k vyvrácení dobrozdání znalci podaného, buďtež ke zkoušce přibráni jiní znalci, než ti, jichž dobrozdání má býti vyvráceno, ač neustanoví-li žadatel za zkoušku, že má býti od přibrání jiných znalců než těchto upuštěno.

3. Nabídne-li se zkouška výrobní k vyvrácení dobrozdání znalci podaného, buďtež, přiberou-li se ke zkoušce jiní znalci, dřívější znalci vyrozuměni o roku ku provedení zkoušky ustanoveném s doložením, že jim jest volno, by se buď sami neb svým zástupcem ke zkoušce dostavili, a své poznámky přednesli, aniž by jim však příslušel nárok na náhradu. Nedostavili-li se znalci, jichž dobré zdání má býti výrobní zkouškou vyvráceno, ke zkoušce, a nepřednesli-li při zkoušce své poznámky, sdělí se jim výsledek zkoušky výrobní, pokud se zdařila, by mohli podati případné námitky a je-li k jich objasnění třeba dalšího šetření, budiž toto konáno.

III. O protokolování zkoušky výrobní viz čl. »Protokoly v řízení trestním důchodkovém«.

Zkoušky kancelářské

I. Část všeobecná.

Rozeznáváme první a druhou zkoušku kancelářskou. Prvé třeba k dosažení místa kancelisty neb oficiála, druhé k dosažení místa ředitele kanceláře, přednosty kanceláře, výkonného úředníka neb kancelářského assistenta. K dosažení místa místoředitele knih pozemkových, listovního neb kancelářského úředníka, jenž musí míti způsobilosť k vedení knih pozemkových, žádá se vedle první zkoušky kancelářské též průkaz o odbyté zkoušce pro listovní. První kancelářskou zkouškou má býti prokázáno, že uchazeč má vědomosti, jichž třeba pro veškerá odvětví služby kancelářské a zručnosť praktickou (§ 50 zák. ze dne 27. listopadu 1896, č. 217 ř. z.). Druhou zkouškou kancelářskou prokázati má uchazeč, že nabyl zvláštních vědomostí pro úřední činnosť potřebných (§ 18 zák. nař. a § 6 nař. min. práv z 18. července 1897 č. 170 ř. z.).

II. Prominutí zkoušky kancelářské a zkoušky pro listovní.

Od průkazu o vykonání první zkoušky kancelářské jsou osvobozeni:

1. auskultanti a právní praktikanti, pokud jsou aspoň jeden rok v soudní službě;

2. vojenští uchazeči, opatření certifikáty pro místa úřednická, pokud před 1. lednem 1898 byli již s úspěchem odbyli zkušební praxi u soudu a

3. osoby, jež s úspěchem vykonaly druhou zkoušku kancelářskou.

Od průkazu o s prospěchem odbyté druhé zkoušce kancelářské jsou osvobozeny osoby, jež úspěšně vykonaly zkoušku soudcovskou. Průkaz pak o vykonané zkoušce z vedení knih pozemkových prominut bude uchazečům, jež se s úspěchem podrobili některé z praktických zkoušek justičních (§§ 7 až 9 cit. nař. z 1897).

Každou zkoušku kancelářskou předcházeti má služba přípravná, která jest upravena §§ 19 nn. cit. nař.

III. Zkouška kancelářská buď vykonána během půl roku po dokončení případné služby pro ni předepsané. Lhůta ta může býti k žádosti na další pololetí prodloužena (§ 33 cit. nař.).